

SZOFTVER

GAÁL PÉTER

OneLook® Dictionary Search

Internethasználati szokásaink változásával egyre több teendőnket intézhetjük a világhálón. Egyre népszerűbbek például az olyan internetes oldalak, gyűjtőportálok, amelyek összegyűjtik számunkra a legmegfelelőbb ajánlatokat, mi pedig kiválaszthatjuk közülük a nekünk tetszőt. Ilyenek a különböző online áruházak termékeit tartalmazó és összehasonlító honlapok, vagy éppen a biztosító cégek ajánlatait egybegyűjtő portálok. Ezek az internetes oldalak nagymértékben megkönnyítik a felhasználók dolgát, hiszen nem kell a különböző cégek ajánlatait egyenként végigböngészniük, hanem az adott gyűjtőportálon megtekinthetik és összehasonlíthatják a termékeket vagy szolgáltatásokat, és kiválaszthatják a legmegfelelőbbet.

Az internet-technológia és a lexikográfia fejlődésével az online szótárak száma is rendkívül gyorsan bővül (lásd például Papp (2009) és Jablonykó (2010) szoftverkritikáit a *Modern Nyelvoktatás* korábbi számaiban). Ez egyrészt örvendetes, másrészt dilemma elé is állítja a felhasználót, aki az online szótárak nagy száma miatt nem lehet benne biztos, hogy az éppen legmegfelelőbbet használja-e, amikor egy adott szó vagy kifejezés jelentését keresi. Erre a problémára jelenthet megoldást a *OneLook® Dictionary Search* nevű szolgáltatás (www.onelook.com). Az oldal – az említett példákhoz hasonlóan – lehetőséget nyújt, hogy egyszerre tekinthessünk meg és összehasonlíthassunk számos keresési találatot. A különbség csak annyi, hogy itt nem műszaki cikkek jellemzői, hanem szótári adatok képezik az információ tárgyát.

Az 1996 óta működő *OneLook Dictionary Search* alapvetően egy olyan keresőrendszer, amely több mint 1000 (a vizsgálat idején 1063) online szótár adatait kapcsolja össze és teszi kereshetővé egyetlen keresőfelületen. A keresőmotor segítségével – az oldal saját számlálója szerint – több mint 19 millió szó és kifejezés érhető el a különböző szótárakban (ez a rendkívül magas szám természetesen az egyes szótárak átfedéseit is tartalmazza). A keresőn keresztül elérhető összes online szótár ingyenesen használható, és a készítőik tájékoztatása szerint mentesek a reklámoktól és hirdetésektől. A kereshető szótárak száma folyamatosan bővül, a bővítésben fontos szerep jut a felhasználóknak is: bárki küldhet be javaslatokat újabb online szótárak felvételére, megkötés azonban, hogy olyan új szótárak nem kerülhetnek be az adatbázisba, amelyek tartalmilag silány minőségűek vagy semmilyen újdonságot nem nyújtanak. (Arról nem áll rendelkezésre információ, hogy ez utóbbi szempontokat milyen kritériumok szerint vizsgálják.)

A *OneLook Dictionary Search* betöltése után rögtön a keresőmező (1. ábra) jelenik meg, ahová a keresett szót vagy kifejezést begépelhetjük. A keresés előtt meghatározhatjuk, hogy azonos nyelvű definíciókra vagy más nyelvű fordításokra szeretnénk-e keresni, vagy esetleg mindkettőre. (Megjegyzendő, hogy az adatbázis zömében angol egynyelvű szótárakat tartal-

maz.) Ha nem szeretnénk minden egyes keresés alkalmával újra megnyitni az oldalt, akkor az internetes böngészőnkbe kiegészítésként installálhatjuk a *OneLook* keresőmezőt, ami tovább gyorsítja a szótári keresést.

Dictionary Search

Word or phrase:

Find definitions
  Find translations
  Search all dictionaries

Example searches

bluebird	Find definitions of <i>bluebird</i>
blue*	Find words and phrases that start with <i>blue</i>
*bird	Find words and phrases that end with <i>bird</i>
bl????rd	Find words that start with <i>bl</i> , end with <i>rd</i> , and have 4 letters in between
bl*:snow	Find words that start with <i>bl</i> and have a meaning related to <i>snow</i>
*:snow or :snow	Find any words related to <i>snow</i>
*:winter sport	Find words related to the concept <i>winter sport</i>
winter	Find phrases that contain the word <i>winter</i>
expand:nasa	Find phrases that spell out <i>n.a.s.a.</i>

Advanced help with [wildcards](#) and the [reverse dictionary](#) is available.

19,317,398 words in 1063 dictionaries indexed   [Today's word](#) is **posthumous**

1. ábra: A OneLook Dictionary Search keresőmezője

A keresés többféleképpen végezhető. Ha pontosan tudjuk a keresett szó írásmódját, akkor egyszerűen beírjuk a keresőmezőbe és a *search* gombra kattintunk. Ezen az eljáráson kívül lehetőségünk van az úgynevezett „wildcard”-ok használatára. A „wildcard” speciális karaktert jelent, melynek használatával szűkíthetjük vagy bővíthetjük a keresési eredményeinket. A * karaktert szavak elé vagy mögé illeszthetjük. Például a **dog* és *dog** karakterek bevitelével megkapjuk az összes *dog*-ra végződő, illetve *dog*-gal kezdődő szó és kifejezés találati listáját; ha pedig a ***dog*** karaktersort visszük be, akkor olyan, több szóból álló kifejezéseket kapunk, amelyekben szerepel a *dog* szó. Ha egy szónak néhány karakterét nem ismerjük, akkor az ismeretlen karaktereket a ? helyettesítheti. Például *s???n* beírására az összes olyan találatot megkapjuk, amelyek *s*-sel kezdődnek, *n*-nel végződnek, és a két betű közt három, bármilyen más betű található. (További pontosításra ad lehetőséget, ha a ? helyett a # és @ karaktereket használjuk: előbbi az angol mássalhangzókat, utóbbi az angol magánhangzókat jelöli.) Fontos lehet még a : használata, ennek segítségével nemcsak konkrét szavakra, hanem egy adott szóhoz kapcsolódó szavakra és kifejezésekre is rákereshetünk. Ha a keresőmezőbe például a *:dog* karaktersort gépeljük be, akkor a *dog* szóhoz kapcsolódó szavak, kifejezések jelennek meg a találati listában (pl. *hound*, *bark*, *kennel*).

Miután elindítottuk a keresést, megjelenik képernyőnkön a találati lista (2. ábra). Itt egymás alatt, sorszámozva látjuk a taláatainkat, mellettük a szótárak nevével és a *home*, illetve az *info* gombokkal. Ha a találati listában a keresett szóra kattintunk, akkor automatikusan a kiválasztott online szótár vonatkozó szócikkéhez navigál a böngésző. Ha a kiválasztott online szótárról bővebb információkat szeretnénk, a kis kék *info* gombra klikkelve rövid áttekintést kaphatunk róla, a *home* gomb pedig az adott szótár kezdőlapját jeleníti meg.

The screenshot shows the OneLook Dictionary Search interface. At the top, there is a search bar with the word "dog" entered and a "Search" button. Below the search bar, there are options to "Find definitions", "Find translations", and "Search all dictionaries". A "Jump to" section lists various categories like General, Art, Business, etc. The main content area displays "We found 71 dictionaries with English definitions that include the word dog:" followed by a list of 21 dictionaries. Each entry includes a number, a link to the dictionary's home page, and a link to its info page. On the right side, there is a "Quick definition from Macmillan (dog)" section with a "NOIN" heading and a list of definitions for the word "dog".

2. ábra: A OneLook Dictionary Search találati listája

Hasznos tulajdonsága az oldalnak, hogy a találati listán belül a szótárakat típus szerint kategorizálja. Az adatbázisban szereplő online szótárakat a következő kategóriákba csoportosították: általános, művészeti, üzleti, informatikai, orvosi, „vegyes”, vallási, tudományos, szleng, sport és műszaki szótárak. A találati lista alján, egymás mellé sorolva megkapjuk a keresett szó többszavas kifejezésekben való előfordulásait, illetve a kapcsolódó szavakat, kifejezéseket is. Ha nem akarunk elnavigálni a *OneLook* oldalról, akkor a találati lista jobb oldalán automatikusan megjelenik egy kis keret, amelyben a *Macmillan Dictionary* és a *WordNet* definíciót olvashatjuk rövidített formában. (A teljes szócikkeket a *more...* felíratra kattintva érhetjük el.)

Ha csak egy konkrét szótárban vagy szótártípusban szeretnénk keresni, a *Browse Dictionaries* menüpont alatt ezt is megtehetjük. Itt megadhatjuk egy vagy több szótár nevét, vagy a már említett szótári kategóriák közül valamelyiket, esetleg szűkíthetjük taláatainkat nyelvek szerint is (az angol, kínai, francia, német és spanyol közül választhatunk.) Szintén az oldal tetején található menüsorban kapott helyet az úgynevezett *Reverse Dictionary* szolgáltatás, amelyben nem szavakat, hanem rövid definíciót, szócsoportot, egyszerű kérdést adhatunk meg, és ennek segítségével találhatjuk meg a keresett szót. A szolgáltatás statisztikai eljárás alapján

---

(és főleg angol nyelven) működik, kis gyakorlás után viszonylag eredményes keresést biztosít. Az oldal testreszabására szolgál a *Custom* menüpont, ahol többek között beállíthatjuk a találati listánk formai jellemzőit: az adatok elrendezését, a megjelenő szótártípusok sorrendjét, a nyelvek szerinti keresés sorrendjét és az oldal háttérszínét is. Ha információra lenne szükségünk az oldal működésével kapcsolatban, a *Help* menüpont alatt találunk hasznos segítséget.

Összességében elmondható, hogy ha gyors és széles körű szótári adatokra van szükségünk, akkor a *OneLook Dictionary Search* hasznos kiindulási pont lehet fordítási, szóértelmezési problémáink megoldására. Az adatbázis a rendkívül nagy méretnek köszönhetően bőségesen kielégíti egy átlagos felhasználó igényeit, de akár professzionális fordítók, nyelvtanárok is haszonnal alkalmazhatják munkájuk felgyorsításához, szavak, kifejezések pontos jelentésének megtalálásához. Az oldal egyetlen hiányosságaként talán csak a túlzott angolnyelv-közpon-túság róható fel, hiszen az egyéb nyelvek feldolgozottsága (vagyis az indexelt online szótá-rik száma) meglehetősen alacsony az angolhoz viszonyítva. Tekintetbe véve, hogy az online szótárakban az angol messze a legfeldolgozottabb nyelv, ez az eredmény egyáltalán nem meg-lepő. Fontos pozitívum azonban, hogy az adatbázishoz kapcsolható szótárak száma elméleti-leg végtelen, így gyakorlatilag csak a szótárak készítőin és a felhasználók javaslatain múlik, hogy más nyelvű online szótárak is nagyobb számban kapjanak helyet a *OneLook Dictionary Search* keretrendszerén belül.

IRODALOM

- Jablonykó Anatolij (2010): Urban dictionary. *Modern Nyelvoktatás* 16/4, pp. 89–90.
Papp Eszter (2009): A Visual thesaurus. *Modern Nyelvoktatás* 15/3, pp. 92–94.

A XVII. évfolyam 2–3. számának szerzői

- ABONYI ANDREA TÍMEA, Nyíregyházi Főiskola, Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék
(abonyia@zeus.nyf.hu)
- BORGULYA ÁGNES, Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar (vetoag@gmail.com)
- CSAPÓNÉ HORVÁTH ANDREA, Nyugat-magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Kar,
Idegen Nyelvi és Irodalmi Intézet, Győr (cs.andi@kabelnet.hu)
- CSIZÉR KATA, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék,
Budapest (weinkata@yahoo.com)
- DRÓTH JÚLIA, Szent István Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Idegen Nyelvi
Kommunikáció és Fordítóképző Tanszék, Gödöllő (Droth.Julia@gtk.szie.hu)
- FEHÉR KRISZTINA, Debreceni Egyetem, Magyar Nyelvtudományi Tanszék (krfeher@gmail.com)
- GAÁL PÉTER, Pécsi Tudományegyetem, Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program
(gaal.peter.hun@gmail.com)
- GÉCSEGE ZSUZSANNA, Szegedi Tudományegyetem, Francia Nyelvi és Irodalmi Tanszék
(gecsegz@lit.u-szeged.hu)
- GOLDMANN ELEONÓRA, Pannon Egyetem, Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar,
Veszprém (goldmanl@sanet.hu)
- GYULAYNÉ BATA BERNADETT, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola,
Budapest (bata.detti@freemail.hu)
- HUSZÁR ÁGNES, Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola
(agnes.huszar2010@gmail.com)
- HUSZTI ILONA, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológiai Tanszék
(ilonahuszt@gmail.com)
- JÓZSA JUDIT, Pécsi Tudományegyetem, Olasz Nyelv és Irodalom Tanszék (judit0127@gmail.com)
- KÁROLY MÁRTON, Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Tanszék (harczymarczy@gmail.com)
- KOLTAY TIBOR, Szent István Egyetem, Informatikai és Könyvtártudományi Tanszék,
Jászberény és Nyugat-magyarországi Egyetem, Könyvtár- és Információtudományi Tanszék,
Szombathely (Koltay.Tibor@abk.szie.hu)
- KONTRÁNÉ HEGYBÍRÓ EDIT, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol Alkalmazott Nyelvészeti
Tanszék, Budapest (ehkontra@gmail.com)
- KOVÁCS LÁSZLÓ, Nyugat-magyarországi Egyetem, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely
(klaszlo1@gmail.com)
- MARTON ENIKŐ, Helsinki Egyetem, Nyelvészeti Tanszék Doktori Programja
(eniko.marton@helsinki.fi)
- OSZETZKY ÉVA, Pécsi Tudományegyetem, Francia Tanszék (eoszet@btk.pte.hu)
- SZABÓ VERONIKA, Pécsi Tudományegyetem, Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program
(sz.veronika@freemail.hu)
- SZÉPE GYÖRGY, Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Tanszék és Zsigmond Király Főiskola,
Budapest (szepe.gyorgy@chello.hu)
- VINCZE LÁSZLÓ, Pécsi Tudományegyetem, Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program
(laszlo.vincze@helsinki.fi)